

Nota's, op 14 september en 17 oktober 1955 te Brussel tussen de Nederlandse en de Belgische Regering gewisseld, tot wijziging en aanvulling van de overeenkomst van 1951 inzake vergoeding van oorlogsschade

BRIEF VAN DE MINISTER VAN BUITENLANDSE
ZAKEN EN VAN DE MINISTER ZONDER
PORTEFEUILLE

No. 1

Ter griffie van de Tweede Kamer der Staten-Generaal
ontvangen: 9 november 1955.

De wens, dat deze overeenkomst aan de uitspraak van de Staten-Generaal zal worden onderworpen, kan door of namens de Kamer of door ten minste twintig leden der Kamer te kennen worden gegeven uiterlijk op 9 december 1955.

's-Gravenhage, 7 november 1955.

Ter voldoening aan het bepaalde in artikel 60, lid 2, en onder verwijzing naar artikel 61, eerste lid, der Grondwet hebben wij de eer U Hoogedelgestrengte hiernevens over te leggen de Nederlandse tekst van de op 14 september en 17 oktober 1955 te Brussel tussen de Nederlandse en de Belgische Regering gewisselde nota's tot wijziging en aanvulling van de overeenkomst van 1951 inzake vergoeding van oorlogsschade (*Trb.* 1955, 155).

Tevens gelieve U Hoogedelgestrengte aan te treffen een toelichtende nota bij bovengenoemde nota's.

De in genoemde nota's vervatte overeenkomsten zullen, wat het Koninkrijk der Nederlanden betreft, slechts gelden voor Nederland.

*De Minister
zonder Portefeuille,*
J. LUNS.

*De Minister
van Buitenlandse Zaken,*
J. W. BEYEN.

Toelichtende nota

Bij notawisseling van 4 en 14 juni 1951 is tussen Nederland en België een overeenkomst gesloten inzake de vergoeding van de door onderdanen en rechtspersonen van het ene land op het grondgebied van het andere land geleden oorlogsschade (*Trb.* 1951, 84).

Deze overeenkomst is tot stand gekomen in overeenstemming met de in de Slotakte van de Conferentie van Parijs inzake herstelbetalingen van 21 december 1945 opgenomen aanbeveling tot gelijkheid van behandeling ten aanzien van de vergoeding van oorlogsschade door de ondertekenende Regeringen (*Bijl. Hand. II 1947/1948 — 825, nos. 8 en 9*).

Bij de uitvoering van de bedoelde overeenkomst zijn in de praktijk enige onvolkomenheden gebleken, welke het wenselijk hebben gemaakt, haar in overleg met de Belgische Regering op enige punten te wijzigen en aan te vullen. Dit is geschied bij notawisseling van 14 september en 17 oktober jl. (*Trb.* 1955, 155, blz. 2 tot 5).

Daarnaast heeft de Belgische Regering zich bereid verklaard de verplichtingen, welke zij bij de overeenkomst van 1951 op zich heeft genomen, uit te breiden tot personen, die verzuimd hebben de verklaring, als bedoeld in artikel 7, onder 5, van de Wet op het Nederlanderschap en het ingezetenschap, af te leggen en dientengevolge de Nederlandse nationaliteit hebben verloren, zodat zij niet onder de bestaande regeling vallen. Als voorwaarde geldt hierbij, dat de betrokkenen metterwoon in België gevestigd zijn en geen andere nationaliteit hebben verkregen. Deze nieuwe bepaling wordt door genoemde notawisseling als artikel 9 aan de overeenkomst toegevoegd.

Ter toelichting op de verschillende onderdelen van de thans voorliggende overeenkomst diene, voor zoveel nodig, het navolgende.

I en II. Ten aanzien van de oorlogsschade aan vaartuigen gaat de overeenkomst van 1951 (artikelen 3 en 4) uit van de gedachte, dat deze wordt geregeld door het land, van waaruit

Aan

de Heer Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal

het betrokken vaartuig tijdens het toebrengen van de schade werd geëxploiteerd; het is daarbij onverschillig of de schade in Nederland dan wel in België is ontstaan, mits de schade maar in een van de beide landen is toegebracht.

Gezien deze ruime opzet, prejudicieert de thans van kracht zijnde regeling op de in de beide landen geldende interne oorlogsschaderegeling. De Belgische Regering acht dit bezwaarlijk. Haar bezwaren mogen worden geïllustreerd aan de hand van de volgende voorbeelden.

a. Een vaartuig van een Belgisch onderdaan, dat vanuit België werd geëxploiteerd, heeft in Nederland schade geleden. De getroffene heeft nu krachtens de interne Belgische oorlogsschaderegeling reeds recht op een vergoeding van Belgische zijde; artikel 4 van de overeenkomst verwijst de getroffene nogmaals voor vergoeding van de schade naar de Belgische Regering, hetgeen derhalve overbodig is.

b. Een vaartuig van een Belgisch onderdaan, dat vanuit Nederland werd geëxploiteerd, heeft in België schade geleden. De getroffene heeft krachtens artikel 3 van de overeenkomst van 1951 recht op vergoeding van Nederlandse zijde. Volgens de Belgische oorlogsschaderegeling heeft hij echter bovendien recht op vergoeding van Belgische zijde. De Belgische wet kent geen bepaling als in de Nederlandse wet is neergelegd, inhoudende, dat geen vergoeding wordt verstrekt, indien de schade reeds krachtens een afzonderlijke regeling (in dit geval de bedoelde overeenkomst) wordt goedge maakt. In het onderhavige geval leidt een en ander mitsdien tot een dubbele vergoeding.

De Belgische Regering heeft in verband met het vorenstaande de wens te kennen gegeven, de toepassing van de overeenkomst te beperken in die zin, dat Nederland slechts zal vergoeden de schade, welke in Nederland is toegebracht aan een Belgisch vaartuig, dat vanuit Nederland werd geëxploiteerd; uiteraard zal dan voor de toepassing van de Belgische regeling mutatis mutandis hetzelfde gelden.

Opgemerkt zij nog, dat de schadegevallen, welke door de thans aangebrachte beperkingen uit de overeenkomst worden gelicht, op grond van de interne oorlogsschaderegeling van elk der beide landen zullen worden afgewikkeld.

Ook ten aanzien van de goederen, welke zich aan boord van vaartuigen bevinden, is de bestaande regeling gewijzigd. Volgens artikel 5 van de overeenkomst geldt de vergoedingsregeling voor schade aan vaartuigen niet voor de schade aan het op het betrokken vaartuig aanwezige huisraad en de persoonlijke bezittingen van de bemanning. Deze schade wordt overeenkomstig het in de artikelen 1 en 2 van de overeenkomst neergelegde territorialiteitsbeginsel vergoed door het land, waar de schade is ontstaan. Volgens de overeenkomst van 1951 bestaat derhalve de mogelijkheid, dat in een bepaald geval de schade aan het vaartuig door het ene land en de schade aan het huisraad en de persoonlijke bezittingen door het andere land moet worden geregeld. Mede in verband met de interne Belgische regeling wordt de onderhavige bepaling thans in dier voege gewijzigd, dat de schade aan huisraad en persoonlijke bezittingen zal worden afgewikkeld door het land, dat ook de schade aan het vaartuig zal vergoeden.

De overeenkomst van 1951 geeft voorts geen voorziening voor de schade aan vanuit België geëxploiteerde vaartuigen van Nederlandse onderdanen en rechtspersonen, welke buiten België of Nederland (b.v. in Duitsland) is toegebracht. Voor dergelijke gevallen bestaat derhalve in het algemeen geen regeling. In verband hiermede wordt het wenselijk geacht de overeenkomst aldus aan te vullen, dat de bedoelde schadegevallen door België, en analoge gevallen mutatis mutandis door Nederland, zullen worden afgewikkeld.

Voor Nederland doet zich hierbij de complicatie voor, dat in het algemeen de schade, buiten Nederland geleden, niet voor vergoeding in aanmerking komt. Weliswaar is hierop

voor Nederlandse onderdanen incidenteel een uitzondering gemaakt, doch deze geldt uitsluitend voor eigenaren van vaartuigen, die hier te lande gedomicilieerd zijn en schade hebben geleden op de grote rivieren in Frankrijk, België of Duitsland. Het spreekt vanzelf, dat, nu de overeenkomst wordt uitgebreid tot de hierboven gesignaleerde schadegevallen, voorkomen dient te worden, dat de getroffen Belgische eigenaar van een vaartuig van Nederlandse zijde een gunstiger behandeling zal genieten dan die, welke in overeenkomstige gevallen aan een Nederlandse onderdaan ten deel zou vallen.

III. Zoals hiervoren reeds is opgemerkt, geldt als criterium voor de beoordeling van de vraag, welk land voor de vergoeding van de schade aan vaartuigen dient zorg te dragen: het land, van waaruit het vaartuig ten tijde van het toebrengen van de schade werd geëxploiteerd. In de praktijk is echter gebleken, dat dit criterium niet steeds voldoet. Vandaar dat dit criterium thans scherper wordt geconcretiseerd, hetgeen is geschied door als land van exploitatie aan te wijzen het land, waar de eigenaar van het betrokken vaartuig op het tijdstip van het toebrengen van de schade zijn wettelijk hoofddomicilie had, of, indien de eigenaar een rechtspersoon is, het land, waar deze zijn statutaire zetel had.

Opgemerkt zij, dat het woord „hoofddomicilie” in de bedoelde tekst is gekozen op verzoek van de Belgische Regering, aangezien de Belgische wetgeving de mogelijkheid kent, dat een zelfde persoon verschillende domicilies heeft.

Het gestelde onder b is opgenomen om moeilijkheden met betrekking tot de competentie in geval van vordering van schepen te voorkomen en de afwikkeling van de tijdens de vordering menigmaal op verschillende tijdstippen en op diverse plaatsen toegebrachte schade in één land te houden.

IV. Hoewel er naar gestreefd is alle daarvoor in aanmerking komende gevallen thans onder de regeling van een der beide landen te brengen, is de mogelijkheid niet uitgesloten, dat zich in de praktijk nog enkele dubia zullen voordoen. Met het oog daarop is in artikel 10 bepaald, dat te dien aanzien in onderling overleg naar een oplossing zal moeten worden gezocht.

V. Aangenomen kan worden, dat van praktisch alle schaden, welke bij het in werking treden van de thans voorliggende overeenkomst tot nieuwe of gewijzigde aanspraken zullen leiden, de bestemder plaatse reeds aangifte is gedaan. Met het oog op de mogelijkheid, dat in een enkel geval de aangifte tot nu toe achterwege is gebleven, wordt daartoe thans alsnog gelegenheid geboden. Vooruitlopend op de parlementaire goedkeuring van de overeenkomst, is door een publikatie in de *Nederlandse Staatscourant* en de pers de aandacht van de belanghebbenden op de aangiftetermijn gevestigd.

De bij notawisseling van 17 oktober 1955 (*Trb.* 1955, 155, blz. 6 en 7) tot stand gekomen overeenkomst voorziet in de verrekening van de bedragen, welke door een der beide landen reeds zijn betaald, doch als gevolg van de wijzigingen in de regeling van 1951 ten laste van het andere land dienen te komen.

De Minister van Financiën,
VAN DE KIEFT.

De Minister van Buitenlandse Zaken,
J. W. BEYEN.

De Minister zonder Portefeuille,
J. LUNS.